

آموزش وقف وابتدا، هم زمان با آموزش روخوانی

سید مهدی سیف، کارشناس آموزش قرآن

مبحث وقف و ابتدا سه موضوع دارد که عبارت‌اند از: نحوه وقف، علائم وقف و محل وقف.

در آموزش **نحوه وقف** پیشنهاد می‌شود به‌طور مصداقی و براساس مواردی که در متن پیش می‌آید، به زبان ساده، کوتاه، کاربردی و در قالب تذکر تدریس شود. سپس به‌صورت قاعده جمع‌بندی گردد. در ضمن قواعد عمومی و آسان، مانند وقف بر حرکات کوتاه آخر کلمه و تنوین در مرحله اول آموزش روخوانی قرار گیرند، ولی قواعد مشکل یا استثنایی مانند وقف بر «هو، هی، هدی، ماء و الف در هفت کلمه» در مرحله دوم قرار گیرند.

علائم وقف نیز به‌طور مصداقی و براساس مواردی که در متن درس وجود دارند، با عنوان کلی «محل وقف» و بدون توضیح هر علامت، در مرحله اول آموزش روخوانی تدریس شود. توضیح هر علامت و جمع‌بندی علائم وقف در مرحله دوم قرار گیرد.

محل وقف در مواردی که فاقد علائم وقف است و مهم‌ترین پیشنهاد این طرح می‌باشد نیز از همان مرحله اول آموزش روخوانی به شیوه‌های زیر تدریس شود:

۱. استفاده از رسم‌الخط آموزشی که در آن آیات به‌صورت جمله‌های کوتاه تقطیع شده‌اند تا هم روخوانی آسان‌تر شود و هم وقف و ابتدا به‌طور خودآموز انجام شوند. این امر با تهیه جزء سی‌ام یا جزء اول آموزشی (تقطیع شده) امکان‌پذیر است.

۲. در صورت استفاده از مصحف کامل نیز می‌توان برای این منظور از ترجمه آیات استفاده کرد و با خواندن ترجمه، مواضع وقف را به‌طور نسبی حدس زد. این کار در حین آموزش روخوانی، جنب‌وجوش خوبی ایجاد می‌کند و قرآن‌آموز را به سمت درک و فهم آیات و عبارات قرآن سوق می‌دهد. این شیوه خود، بهترین زمینه‌سازی برای ورود به مراحل بالاتر و آموزش تخصصی «علمی اصطلاحی» وقف و ابتدا است و آموزش قرآن جالب‌تر و منطقی‌تر می‌شود.

برای اطمینان از کارایی و موفقیت طرح فوق در آموزش عمومی، پیشنهاد می‌شود برنامه تفصیلی و اجرایی «طرح آموزش وقف و ابتدا، هم‌زمان با آموزش روخوانی» تهیه و تدوین و در چند کلاس به‌طور آزمایشی اجرا شود تا با شیوه متداول فعلی آموزش روخوانی مقایسه گردد.